



ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА  
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЧАЧАК ДОО

Тел. 032/320-710, Факс. 032/320-712, e-mail: [ovcar@yu1.net](mailto:ovcar@yu1.net) [psscacak@psss.rs](mailto:psscacak@psss.rs)

Број 1

Датум и место издавања:

15.01.2016. Чачак

Тираж: 350

# БИЛТЕН

# ЈАНУАР 2016.

## САДРЖАЈ

1. Управљање амбалажом средстава за заштиту биља -Дипл.инг. Весна Нишавић Вељковић
2. Јагњење оваца – Дипл.инг. Љиљана Ћурчић
3. Резидба јабуке за облик круне –Мр Бранко Танасковић
4. Преглед доминантних цена са зелене и сточне пијаце за јануар 2016

## УПРАВЉАЊЕ АМБАЛАЖОМ СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА

Средства за заштиту биља су производи хемијског и биолошког порекла који су намењени за спречавање, сузбијање и уништавање штетних организама биљака, биљних производа и плодова на отвореном и у затвореном простору. То су штетна или отровна једињења и зато је веома важно да се правилно примењују, како би се заштитили корисници, њихово здравље и животна средина. У циљу смањивања ризика у примени средстава за заштиту биља, очување животне средине и здравља људи добро управљање амбалажом и амбалажним отпадом је од изузетне важности. На декларацији и упуству за примену налазе се информације о одлагању амбалаже средстава за заштиту биља. Први корак у правилној примени пестицида је читање упуства за примену и поступање по њему. Употреба, руковање и чишћење амбалаже средстава за заштиту биља под контролом је пољопривредника, односно корисника средстава за заштиту биља.



Након примене средстава за заштиту биља, његова амбалажа постаје отпад. Сва празна амбалажа (осим папирне), мора се испрати под притиском или троструким испирањем. Празна амбалажа која није правилно

испрана и очишћена може загадити животну средину и негативно утицати на здравље људи и животиња. Испирање је основни елемент правилног поступања са празном амбалажом након примене средстава за заштиту биља. Од велике важности је да се испирање амбалаже врши на самом имању где се средство за заштиту биља и примењује. Једноструко испирани амбалажа сврстава се у групу опасног отпада. За сврставање амбалаже у неопасан отпад, потребно је испразњену амбалажу троструко темељно испрати или извршити испирање под притиском. Правилним поступком троструког испирања амбалаже, омогућава се њено сврставање у неопасан амбалажни отпад. Троструко испирање амбалаже од средстава за заштиту биља подразумева следећа три корака:

1. Одмах након пражњења амбалаже од средстава за заштиту биља, празну амбалажу окренути отвором на доле изнад отвора резервоара прскалице и држати додатних 30 секунди да би се омогућило њено што потпуније пражњење.



2. Напунити празну боцу или цанистер чистом водом до 25-30 % његове запремине и чврсто затворири оргиналним затварачем. Затим затворену боцу или канистер у трајању од најмање 30 секунди чврсто протрести, ротирати, котрљати тако да вода обухвати све унутрашње површине амбалаже.



3. На крају течност од испирања амбалаже пресути у резервоар прскалице и држати окренуту на доле најмање 30 секунди да би се амбалажа потпуно оцедила.



Ова три корака поновити најмање 3 пута или док амбалажа не буде видљиво чиста или вода од испирања не буде бистра. Испирање амбалаже се врши одмах након њеног пражњења како би се течност од њеног испирања сипала у резервоар прскалице и искористила за третирање биљака. Испрану амбалажу потребно је пробити како би била неупотребљива, да се не би користила у друге сврхе. Испрана амбалажа се складишти на безбедно место до момента прикупљања од стране регистрованих фирми за прикупљање пестицидног отпада.

Забрањено је спаљивање амбалаже средстава за заштиту биља изван постројења за ту намену. Правилном применом пестициде и правилним одлагањем искоришћене амбалаже, смањује се опасност од загађења животне средине и њиховог негативног утицаја на здравље људи.

Весна Нишавић Вељковић, дипл.инг.  
ПССС Чачак

## Јагњење оваца

Највећи број јагњења се одвија у овом, зимском периоду. Из тог разлога овцама треба обезбедити одговарајуће услове смештаја. Део овчарника где се јагње овце не сме да буде тесан како би се овцама омогућило слободно кретање за време јагњења и један до два часа после. Тај простор у којим се одвија јагњење морају бити очишћени, дезинфиковани а зидови окречени. Овчарник треба да буде довољно осветљен, прозрчан, са доста суве и чисте простирке, са температуром око 15°C, а влажноти не већом од 70%. За разлику од Праменке која може да поднесе ниске температуре ( да се јагњи на снегу) за племените расе то не важи. Јагње у првих неколико сати после рођења није способно да регулише своју телесну температуру па је важно да буде заштићено. Након другог дана развија своју телесну температуру и лакше подноси неповољне климацке услове. Хладноћа и влага неповољно делују јер могу да проузрокују болести плућа које могу да изазову смрт.

Пред крај бременитости мора се водити рачуна о правилној исхрани, како у погледу количине и садржаја хранљивих материја тако и здравствене исправности. Овце никако не хранити смрзнутом и буђавом храном, а силажу избацити из оброка до после порођаја. Разлог за то је што силажа уколико је лоше спремљена садржи супстанце који нису за осетљиво стање организма, као што је бременитост.

Недељу дана пре јагњења овце се хране сеном најбољег квалитета по вољи. Количина концентрата се смањује за 50% тј. 150гр, док се силажа искључује из оброка. Два дана пред јагњење се избацује концентрат из оброка.

Знаци који указују на скоро јагњење су:

- узнемиреност оваца, слабо узимају храну,  
- набрекло виме, црвена стидница,  
- спуштен трбух два-три дана пред јагњење,

- овца се одваја од других, често мокри и оглашава се блејањем,  
- неколико дана пред јагњење појављује се слузав исцедак из стиднице.

И поред тога што се овце лако јагње, често долази до губитака. Углавном се то дешава код оваца које носе два и више плода и код првог јагњења. Ти губитци могу да буду и до 20%. Око 80% оваца се ојагњи ноћу и то је један од главних разлога тако великих губитака. У случајевима када је јагњење тешко неопходна је помоћ одгајивача. Да би их смањили губитке треба помагати овци, и правилно поступити са овцом и јагњетом после јагњења.

Нормално јагњење без компликација траје од 15-40 мин. За постизање добрих резултата у овчарству је важно стално праћење, напор стада. Присуство одгајивача смањује број угинућа како јагњади тако и оваца.

Разлози који доводе до угинућа су:

- код слабо храњених оваца и оних које се први пут јагње дешава се да не прихватају своју јагњад,

због лоше исхране и неразвијеног мајчинског инстинкта.

- у случајевима дугог и тешког јагњења долази до зачепљења дисајних путева са слузи па и угинућа уколико им се не укаже помоћ.

- помоћ одгајивача је неопходна уколико су напони слаби због исцрпљености, као и неправилног окретања у материци ( када се појављују прво задње ноге). У тим случајевима је значајна помоћ ветеринара.



Приликом јагњења пупчана врпца се сама прекида. Уколико се сама не прекине треба је одсећи на 3 до 5цм од самог трбуха, исцедити и дезинфиковати јодом. Остатак пупчане врпце се сасуши после неколико дана, а отпадне после 1-2 недеље.

Јагње треба обавезно да посиса колострум који је по саставу другачији од нормалног

млека (по већем садржају витамина а нарочито антитела, која су неопходна младом организму као заштита у првим данима живота). Нега јагњади за време дојног периода састоји се у томе да се

Пссс Чачак,  
Љиљана Ђурчић инж. сточарства

учини све што је потребно за правилну исхрану, смештај, хигијену и здравствену заштиту како би се јагњад нормално развијала.

Првог дана по јагњењу овцама се даје млак напој воде са 200гр. пшеничних мекиња и квалитетно сено. Другог дана се количина концентрата повећава на 300 гр. а трећег на 400 гр. по овци. После тога до седмог дана уводи се смеша концентрата за овце у лактацији. Након десет дана постепеним увођењем може се давати и силажа. Што значи да после две недеље се почиње са нормалном исхраном.

## Резидба јабуке за облик круне

Узгојна резидба воћака се поклапа са периодом развоја воћака у којем преовладава интензивни вегетативни пораст. Због тога је нужно да се познају и физиолошке промене које се резидбом могу изазвати. Тако, уколико се примењује кратка резидба долази до успоравања ступања воћака на род, али неповољно делује и потпуно изостављена резидба. Уколико се не изведе било каква резидба у овом периоду, неповољно ће се одразити на пораст младих воћака, као и на њихову каснију продуктивност.

У интензивном гајењу јабуке, у комерцијалне сврхе најчешће се формирају

круне код сорти на генеративној подлози: ваза, пирамида и правилна палмета са косим гранама. На вегетативним подлогама најчешће се формирају следећи облици круне: витко вретено, вертикална и хоризонтална кордуница, вретенаст жбун, лепаж систем, као и многи декоративни облици круне.

Круна јабуке је у простору ( пирамидална, котласта, вретенаст жбун, витко вретено...), али може бити и у једној равни ( пр. шпалири, као жива ограда). Најчешће се сусрећемо са палметом косом и хоризонталном, лепаж круном, томе-буше системом гајења и др.

Код свих облика круне заједничко је да им се основне гране најбоље развијају под углом од 45 степени. У таквом грањању постиже се најбоља веза основне гране са централном граном тј. деблом, а и ракле су отпорније на природне временске услове ( пре свега на негативне температуре, као и на преобилне снежне падавине, ветар...). Доње гране по положају требало би да се развијају под мањим углом у односу на горње. Свака основна грана било којег облика круне, самостално посматрана, има готово идентичан развој, разграњава се наизменично дајући гране трећег реда ( прва на мањем растојању – око 30 cm од централне гране- водитељице, друга на око 50-80 cm, у зависности од бујности, сортних особина и особина подлоге. Наравно, велики утицај имају и други чиниоци као што су : особине земљишта, систем и нега у гајењу, врста и типови садног материјала ( пр. тзв. *Knip* саднице са превременим родним гранама), агроколошки услови и др.

Резидба за формирање круне јабуке поклапа се у узгојном периоду у коме преовладава вегетативни прираст. На основу тога важи правило да се у овом периоду резидба сведе на најмању меру. Њеним извођењем коригује се природан пораст и утиче на развој потребних грана и гранчица. Није препоручљиво да се од укупне годишње вегетативне масе резидбом уклони више од 25 %.

При обављању ове резидбе у узгојном периоду јабуке требало би се придржавати извесних законитости, као што су: гране, које са вертикалном осом заклапају мањи угао брже расту и развијају се, као и оне гране које су више по положају, дебље гране , као и оне гране које се дуже орежу. На краће резаним гранама више пупољака развиће се у леторасте. Они се неједнако развијају, зависно од тога под којим углом расте грана , као и од дужине на коју се прекраћује у наредној вегетацији. Према томе настаје бржа или спорија

трансформација лисних у цветне пупољке, односно од тога у многоме зависи и формирање родних грана, односно родног дрвета.



Леторасте се јаче прекраћују у циљу изазивања њиховог разграњавања. Супротно томе, умерено скраћивање летораста омогућује стварање секундарних грана које би требало да формирају родно дрво и родне гранчице.

На непрекраћеним леторастима је несметана циркулација сокова, што омогућује брже формирање цветних пупољака, односно ранији почетак родности. Због тога је у узгојном периоду нужно да се прикладном резидбом, као и одговарајућим помотехничким мерама ( које укључују адекватно повијање и умерено савијање грана ), утиче на умерени вегетативни пораст и што раније плодношење.

За ову сврху се усмеравају ( везивањем, обарањем теговима или другим предметима, разметањем од основних грана и сл.) гране да се развијају под одређеним углом, уз савијање једног броја летораста као хоризонтали. Основне гране које чине скелет круне, по могућству, усмерити под углом од 45-65 степени у односу на замишљену осу, док све остале требало би да се развијају више хоризонтално.

Наведене законитости у резидби јабуке су општег карактера и односе се на све облике круне.

Мр Бранко Танасковић ПССС Чачак



[www.stips.minpolj.gov.rs](http://www.stips.minpolj.gov.rs)

**Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 18.-24.01.2016. godine**

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA					DOMINANTNE CENE						
	Beograd	Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA	
Banana (Banana)	150	130	120	120	130	150	110	130	140		120	120		120	140	120				130	120	120	120	
Grejfrut (Grapefruit)	130	130	130	130		130	140	150				120		160	130	120						130	130	
Grožđe belo-ostale (Grape wite-other)	400															350								
Jabuka-Ajdared (Apples-Idared)	60	50	60		60	50	50	50		40	60			40	50	80				50	50		50	
Jabuka-Z delišes (Apples-G.delishes)	80	70	60			50	60	50	150			60	50	40	70					60	60		60	
Jabuka-Greni Smit (Apples-Greny Smith)	80	60				50	60	50		50		50		50	70					60	50		50	
Jabuka-ostale (Apples-other)	80	80	50	60	60	50		30	50			50	60			80				60			50	
Kivi (Kiwi)	250	150		120	150	150	130	130	140						150	150					150	150	150	
Kruška (Pear)	120	150		80	100	180	140	100				50	90	120	150								100	
Limun (Lemon)	180	180			150	150	140	150	170			130	170		150	180				120	150			
Mandarina (Tangerine)	150	120		120	120	120	110	120	120			100	150	130	120	120				120	120	120	120	
Orah (Walnut)	800	800	600	700	600	800	600	700	600	500	600	750		650	800					700	600		600	
Pomorandža (Orange)	120	100		60	100	80	80	100	100			60	130	100	100	100				110	100	100	100	

Strana 3

**Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 18.-24.01.2016. godine**

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA					DOMINANTNE CENE					
	Beograd	Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Brokoli (Broccoli)	250	300	250				200	200	300	220					280	250				130	250		
Karfiol (Cauliflower)	200	250				200	200	160		200				100	250	250			170		200	200	250
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	200						250	190	200				180	120					120		200		
Krompir (Potato)	80	80	50	45	60	40			50	50	50	50	55	35	60	60			40	50	50	50	60
Kupus (Cabbage)	60	60	30		60	40	70	30	50	50	50	50	40	50	60	50			40	40	50		
Luk beli (Garlic)	600	500	400	400	500	500	450	500	550			600	500	400	500	600			450	350	500	500	
Luk-cmi (Onion)	100	80	50	40	70	60	60	60	60	60	50	50	50		60	60			40	50	60		60
Paprika-babura (Pepper-babura)	300	300				300								250	350						300	300	
Paprika-ostala (Pepper-other)	300	300													350						300	300	
Paprika-šilja (Pepper-silja)	400	300	250	280	300	280	250	300	250			200	200	300	350						300	300	
Paradajz (Tomato)	250	250						220							250						250	250	
Pasulj-beli (Beans white)	100	150	100		100	130	100	100	130			200	90		150	150				100	100		
Patlidžan (Eggplant)	250	200				150	120	120					80	100		150							120
Praziluk (leek)	250	250						200	300	220					250	250					250	250	250
Spanać (Spinach)	60	70		35		40	30	40	40			25	20		60	50				50	40		50
Tikvice (Zucchini)	80	80	50	50	60	60	60	60	60			50	60	50	80	80				50	60	60	50
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	80	60	30		30	30	25	40	30	35	25	20		50	50				40	50	30	30	50
Šargarepa (Carrot)	80	60	50	50	60	60	50	60	80	50	50	60		50		80				40	60		60

Strana 4



**Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 18.-24.01.2016. godine**

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena- Srbija	
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica		Subotica
Bikovi	>500kg	SM				220														
Dvske	sve težine	sve rase			170	130														
Jagnjad	sve težine	sve rase		300	320	300	290	320		350				310	300					300
Jarad	sve težine	sve rase		170	180	170	220	200												170
Junad	>480kg	sve rase							220					230						
Koze	sve težine	sve rase			120		150	120			130									120
Krave za klanje	sve težine	SM				130			150	170										
Krmače za klanje	>130kg	sve rase		130	110	100	120			100										120
Ovca	sve težine	sve rase		120	130	110	140	120		170	140			110						
Prasad	16-25kg	sve rase	180	200	170	150	170	180	250	150	170	180		180	200					180
Prasad	<=15kg	sve rase	200	200			180	240	160	190				190	200					200
Telad	80-160kg	SM	400			350		360	330	370										
Tovljenici	80-120kg	sve rase		160	160	140	140	160		120	120			130	140					
Tovljenici	>120kg	sve rase	130	150	120	120				110				120						120
Šilježad	sve težine	sve rase		220		250														

**Usled izuzetno niskih temperatura od -19° C nije bilo stoke u ponudi na stočnoj pijaci u Zaječaru .**